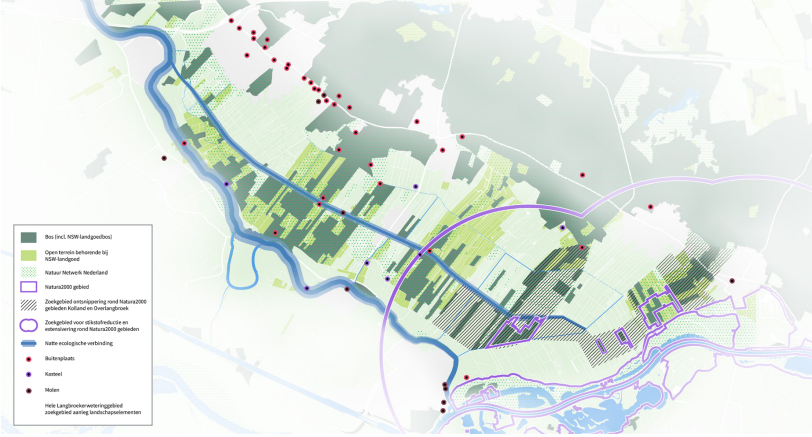

NATUUR EN CULTUUR VERBONDEN

- ecologisch herstel van hakhoutbossen en hooilanden
- versterken historisch landschap en cultuurlandschap
- ondersteunen agrarisch natuur- en landschapsbeheer en natuurinclusieve landbouw
- ontwikkelen robuuste ecologische verbindingen langs Kromme Rijn en tussen Utrechtse Heuvelrug en Langbroekerwetering

Behoud en herstel van de biodiversiteit kunnen prima samengaan met versterking van het unieke cultuurlandschap. Veel natuurwaarden zijn onlosmakelijk verbonden met het menselijk gebruik in het verleden, maar staan nu zwaar onder druk. De uitdaging is om het grondgebied weer in balans te brengen met de natuur. Dat vraagt om een zorgvuldige afweging, en om nieuwe vormen van samenwerking tussen boeren, landgoedeigenaren, natuurorganisaties en burgers.

TOEKOMST VOOR BOEREN

- grondgebied in balans met bodem, water en natuur
- vergroten van diversiteit aan landbouwvormen en meer kansen voor 'nieuwe boeren'
- eerlijke prijs voor landbouwproducten, reële vergoeding voor ecosystemische diensten
- versterken verbinding boeren en burgers, o.a. via korte ketens

Veel boeren willen graag verder verduurzamen, maar de kleine marges en de hoge lasten maken dat vrijwel onmogelijk. De eerste stap is dus te zien welke kansen er zijn voor hun producten en een reële vergoeding voor diensten aan klimaat, natuur en landschap. Daar ligt een rol voor de overheid, supermarkten en consumenten. Vervolgens moeten de boeren meer ruimte krijgen om zelf invulling te geven aan maatschappelijke doelen. Bijvoorbeeld met nieuwe teelten en korte ketens. Daar zijn al mooie voorbeelden van in het gebied!

KLIAMAATROBUUST WATERSYSTEEM

- tegengaan verdroging en natte natuurontwikkeling
- benutten schoon kwelwater voor verbetering waterkwaliteit
- meer ruimte creëren voor waterberging (piek- en seizoensberging)
- adequate hydrologische buffering van kwetsbare natuurgebieden
- versterken natte ecologische verbindingen

Om het Langbroekerweteringgebied weerbaar te maken tegen de gevolgen van klimaatverandering is een robuust watersysteem vereist. De aanwezigheid van schoon kwelwater uit de Utrechtse Heuvelrug en ook uit de Lek is een enorme kans, maar er zijn forse ingrepen nodig om deze kwel te herstellen en benutten. Daarmee kan de verdroging van de Natura 2000-gebieden worden stopgezet en de waterkwaliteit verbeteren. De landbouw kan meeprofiteren, want ook die heeft voldoende en schoon water nodig.

BELEEFBAAR LANDSCHAP

- ontbrekende schakels aanvullen in wandel- en kanonetwerk
- ontwikkelen recreatieve knooppunten en toeristische voorzieningen
- verbeteren stad-landverbindingen
- veilige ontsluiting voor voetgangers en aansluiting op voetgangersnetwerk
- stimuleren educatie en participatie

De bijzondere kwaliteiten van het Langbroekerweteringgebied kunnen beter beleefbaar worden gemaakt voor het grote publiek. Bijvoorbeeld door ontbrekende schakels toe te voegen in het netwerk van wandelpaden en kanoroutes. Of door aantrekkelijke 'gebiedspoorten' en 'toeristische overstappunten' te richten. Hierdoor en door aanvullende educatieve voorzieningen zullen meer mensen het gebied in hun hart kunnen sluiten en zal het draagvlak voor behoud en beheer alleen maar toenemen.

SAMEN STERK

De profielen onderaan deze poster laten zien dat al heel wat mensen het Langbroekerweteringgebied in hun hart dragen en zich actief inzetten om dit gebied mooi en vitaal te houden. En dat is nog maar het topje van de ijsberg! Tegelijkertijd lopen veel initiatiefnemers tegen dezelfde problemen aan en voelen ze soms alsof ze er alleen voor staan. Zowel boeren als landgoedeigenaren moeten moeite doen om hun exploitatie rond te krijgen. De regelgeving en de financiële prikkels vanuit de markt lijken verduurzaming eerder tegen te werken dan te stimuleren, ondanks alle mooie beleidsambities. Het belang van een aantrekkelijk landelijk gebied voor het stedelijk woon- en werkklimaat wordt steeds meer onderkend, maar burgers worden nog nauwelijks betrokken bij de planontwikkeling.

De toenemende polarisatie over de stikstofaanpak lijkt het landelijk gebied te verlammen, maar de oplossing ligt feitelijk voor het grijpen: geef vertrouwen en ruimte aan ondernemers en burgers in de strek om zelf vorm te geven aan hun toekomst. De overheid kan doelen en kaders aangeven, en middelen beschikbaar stellen, maar moet niet alles tot in detail willen regelen. De Werkgroep Kromme Rijnconcordie is ervan overtuigd dat er een enorm maatschappelijk potentieel is, dat erop wacht om aangesproken te worden. Daar ligt de sleutel voor een succesvolle gebiedsgerichte aanpak. Als de miljarden die zijn gereserveerd voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied slim worden ingezet, hoeft geen geld het grootste probleem te zijn. Zet dit geld in om lokale initiatieven te ondersteunen, regionale samenwerkingsverbanden op te zetten en 'perverse financiële prikkels' om te keren in positieve stimulators.

SAMEN VERDER

Hoe we dit gaan doen? Het simpele antwoord is: met elkaar. Natuurlijk snappen we dat dit niet eenvoudig is. Er zijn tegengestelde belangen en tegengestelde visies. En de opgaven om het unieke cultuurlandschap en de bijzondere natuurwaarden te behouden en te herstellen zijn niet gering. Maar in onze gesprekken hebben we gemerkt dat er ook heel veel overeenkomsten zijn, en dat de zorg voor natuur en landschap breed gedeeld wordt. Laten we daarom allereerst die gesprekken voortzetten. We nodigen alle ondernemers en bewoners in en rond het Langbroekerweteringgebied uit om met ons te onderzoeken hoe we 'vanuit de streek' tot een gezamenlijke visie op de toekomst kunnen komen. En vooral: hoe we nieuwe werkwijzen en samenwerkingen in praktijk kunnen brengen. Waarbij iedereen zijn eigen rol en verantwoordelijk houdt, maar waarbij we elkaar weten te vinden als dat nodig is en waarbij we samen optrekken om samen meer te bereiken dan alleen. We roepen de overheid, in het bijzonder de provincie, op om dit proces te faciliteren en mee te doen, als eindverantwoordelijke, maar ook als partner.

Een voorzet voor zo'n gezamenlijke visie hebben we gegeven door verschillende kansen te benoemen op deze poster. We hopen dat dit het startpunt kan zijn voor een breder gebiedsgesprek. Hoe de visie verder vorm krijgt en hoe we daadwerkelijk tot nieuwe werkwijzen en samenwerkingen komen, ligt wat ons betreft nog helemaal open. We zijn zeer benieuwd naar uw mening!

Teilers van de Put

Felix Hees en Maud Koolman zijn de 'Teilers van de Put'. Zij zijn in 2022 gestart met de verandering van hun droogte droogte op te werken aan een regeneratief voedselsysteem. Op het voormalig agrarisch gebied van de ouders van Felix hebben ze een moestuin voor zo'n 25 vaste afnemers. Die leggen jaarlijks een bodag en een ontzorgen gedurende het productie seizoen een groenplaatsje. Ofwel: community supported agriculture (CSA). Daarnaast leveren de 'Teilers van de Put' duurzame. De grachten werden 'holistisch' begraaft door Brando de vanden en de koppen in de mobiele koppen. De resten van de moestuin gaan nu de variëteit en de meest levende natuurvereniging boeren hebben om in ieder geval plaatsen in de goede richting te zetten. Bijvoorbeeld door te plaatsen aan de leggen of te plaatsen in een gezonde bodem. Laatst organiseerde de ANV een informatieveld over bodembeheer en daar waarnemen meer dan 20 grachten en andere grachtenrederij op. Dit geeft hoop voor de toekomst. Want een gezonde bodem is de basis van een gezond gebied.

Voedselwachter Kaat Biesemans-Hoogewijs

Natje laatste Sterkborburg heeft een groot voedselbos van 5 ha. Kaat Biesemans-Hoogewijs is hier parttime voedselwachter. De afgelopen jaren heeft zij een aantal projecten uitgevoerd in een grote variëteit aan soorten. Er is nog een aantal projecten te gaan en daarna komen de fruitdruifjes gewassen. De bedoeling is om te laten zien dat een andere vorm van voedselproductie mogelijk is, zonder kunstmest en bestrijdingsmiddelen, met maximale ruimte voor de natuur. Naast de vele vrijwilligers hebben boeren en andere lokale bestaande voedselwachters een stevig handje mee, vertaalt Kaat. De natuur werkt niet altijd mee, geeft te toe, want 'natuurlijke' door mensen en reëen is best een probleem. Maar als je gezond hebt, zal er een nieuwe voorstelling ontstaan en wat er mogelijk is. De komende jaren zal de opbouw, verwerking en afzet van de bessen, fruit, noten, knibben en andere bessen en knibben meer aandacht gaan vragen. Daarvoor is er ook samenwerking en kennisuitwisseling met andere voedselbossen in de provincie.

Ciderij Elegast

Aylen Meuseman heeft samen met Teun Durringer in 2016 de ciderij opgericht, die sinds 2022 aan de Langbroekerwetering is gevestigd. Elegast maakt ambachtelijke 'vuu' van appels en peren uit zo'n 50 ontwerpen en biologische hoogstamboomgaarden. Hierdoor ontstaat een nieuw toekomstperspectief voor de vele historische hoogstamboomgaarden in het Langbroekerweteringgebied en daarbuiten. Want de eigenaars krijgen een eerlijke prijs voor hun oogst. Elegast helpt ook bij de aanpak van nieuwe fruitsoorten, bijvoorbeeld in voedselbossen en moestuinen of op boerenerven. Daarbij wordt steeds een goede balans gezocht tussen de eisen van de fruitproductie en die van de natuur en het landschap. Aylen verwacht dat op den duur zo'n 20-30 ha ontbepaalde hoogstamboomgaarden in het Langbroekerweteringgebied appels en peren kunnen leveren aan de ciderij. Ook voor commerciële teilers zou dit een nieuw perspectief kunnen zijn. Elegast zoekt naar fruitsoorten die onder contract opgaarden soor ten appels en peren willen gaan teelen in een nieuw teeltwijze, zodat spanten en met machinaal oogsten. Naast een hogere opbrengst voor het product wordt er ook voor de telers betaald en op de kosten voor opslag, koeling en sorteren.

Schevichoven

Regeneratieve permacultuur' zo noemt Maarten van Dam het experiment dat hij samen met zijn vrouw Elzetta en zijn drie dochters is aangegaan op Schevichoven bij Leersum. Op een voormalig vorkens- en melkveebedrijf is er eerder een veevoederonderzoeksterren biergen in een nieuwe vorm van voedselproductie in de praktijk, gebaseerd op diversiteit, natuurlijke krachten en een gezonde bodem. Dit project ontstaat in een gebied met een groot akkerbouwbedrijf in Zeeland en nadat in verschillende delen van de wereld grotere landbouwbedrijven heeft helpen opzetten, wil hij laten zien dat ook op zo'n ha een rentabele en volledig duurzame fruitoogst mogelijk is. Naast het erf waar drie generaties een roepwacht hebben en ook een ambachtelijke houtbedrijf is in middelen 6 ha ingepast met veening soorten meerprijze gewassen in veldranden lagen. Dit rest wordt nog meer bezet zal in de toekomst ingevuld worden.

Soek de juiste afzetkanalen die passen bij de bedrijfsvoering, en maak langere afzetkanalen met de afzetmarkt.

Maarten is ervan overtuigd dat vanaf seizoen 5 minst gemaakt kan worden en dat de opbrengst per ha uiteindelijk meer dan dubbel zo groot zal zijn als in de reguliere akkerbouw. De opbrengsten krijgen bij de biergen niet gefinancierd, maar er zijn genoeg impact investeerders die dit wel aanduren. Zelf is Maarten partner in Primivis, een onderzocht van meer dan 200 investeerders die willen bijdragen aan een gezond voedselsysteem. De ambities van Maarten gaan dan ook verder dan Schevichoven. Er is samenwerking met een stoffende veldensbedrijf in de omgeving dat grond bebouwt voor een regeneratieve exploitatie. En er worden gesprekken gevoerd met aangezonde duurzame fruitoogst mogelijk is. Naast het erf waar drie generaties een roepwacht hebben en ook een ambachtelijke houtbedrijf is in middelen 6 ha ingepast met veening soorten meerprijze gewassen in veldranden lagen. Dit rest wordt nog meer bezet zal in de toekomst ingevuld worden.

Schevichoven

Regeneratieve permacultuur' zo noemt Maarten van Dam het experiment dat hij samen met zijn vrouw Elzetta en zijn drie dochters is aangegaan op Schevichoven bij Leersum. Op een voormalig vorkens- en melkveebedrijf is er eerder een veevoederonderzoeksterren biergen in een nieuwe vorm van voedselproductie in de praktijk, gebaseerd op diversiteit, natuurlijke krachten en een gezonde bodem. Dit project ontstaat in een gebied met een groot akkerbouwbedrijf in Zeeland en nadat in verschillende delen van de wereld grotere landbouwbedrijven heeft helpen opzetten, wil hij laten zien dat ook op zo'n ha een rentabele en volledig duurzame fruitoogst mogelijk is. Naast het erf waar drie generaties een roepwacht hebben en ook een ambachtelijke houtbedrijf is in middelen 6 ha ingepast met veening soorten meerprijze gewassen in veldranden lagen. Dit rest wordt nog meer bezet zal in de toekomst ingevuld worden.

Schevichoven

Regeneratieve permacultuur' zo noemt Maarten van Dam het experiment dat hij samen met zijn vrouw Elzetta en zijn drie dochters is aangegaan op Schevichoven bij Leersum. Op een voormalig vorkens- en melkveebedrijf is er eerder een veevoederonderzoeksterren biergen in een nieuwe vorm van voedselproductie in de praktijk, gebaseerd op diversiteit, natuurlijke krachten en een gezonde bodem. Dit project ontstaat in een gebied met een groot akkerbouwbedrijf in Zeeland en nadat in verschillende delen van de wereld grotere landbouwbedrijven heeft helpen opzetten, wil hij laten zien dat ook op zo'n ha een rentabele en volledig duurzame fruitoogst mogelijk is. Naast het erf waar drie generaties een roepwacht hebben en ook een ambachtelijke houtbedrijf is in middelen 6 ha ingepast met veening soorten meerprijze gewassen in veldranden lagen. Dit rest wordt nog meer bezet zal in de toekomst ingevuld worden.

Schevichoven

Regeneratieve permacultuur' zo noemt Maarten van Dam het experiment dat hij samen met zijn vrouw Elzetta en zijn drie dochters is aangegaan op Schevichoven bij Leersum. Op een voormalig vorkens- en melkveebedrijf is er eerder een veevoederonderzoeksterren biergen in een nieuwe vorm van voedselproductie in de praktijk, gebaseerd op diversiteit, natuurlijke krachten en een gezonde bodem. Dit project ontstaat in een gebied met een groot akkerbouwbedrijf in Zeeland en nadat in verschillende delen van de wereld grotere landbouwbedrijven heeft helpen opzetten, wil hij laten zien dat ook op zo'n ha een rentabele en volledig duurzame fruitoogst mogelijk is. Naast het erf waar drie generaties een roepwacht hebben en ook een ambachtelijke houtbedrijf is in middelen 6 ha ingepast met veening soorten meerprijze gewassen in veldranden lagen. Dit rest wordt nog meer bezet zal in de toekomst ingevuld worden.

Schevichoven

Regeneratieve permacultuur' zo noemt Maarten van Dam het experiment dat hij samen met zijn vrouw Elzetta en zijn drie dochters is aangegaan op Schevichoven bij Leersum. Op een voormalig vorkens- en melkveebedrijf is er eerder een veevoederonderzoeksterren biergen in een nieuwe vorm van voedselproductie in de praktijk, gebaseerd op diversiteit, natuurlijke krachten en een gezonde bodem. Dit project ontstaat in een gebied met een groot akkerbouwbedrijf in Zeeland en nadat in verschillende delen van de wereld grotere landbouwbedrijven heeft helpen opzetten, wil hij laten zien dat ook op zo'n ha een rentabele en volledig duurzame fruitoogst mogelijk is. Naast het erf waar drie generaties een roepwacht hebben en ook een ambachtelijke houtbedrijf is in middelen 6 ha ingepast met veening soorten meerprijze gewassen in veldranden lagen. Dit rest wordt nog meer bezet zal in de toekomst ingevuld worden.

Vereniging Natuur en Milieu

Zijn 2000 inwoners van Mieuw bij Duurstede zijn het van de Vereniging Natuur en Milieu, twintig afdeling van het landelijk VNM. De vereniging wil bijdragen aan de bescherming en ontwikkeling van de natuur, het landschap en een gezond leefklimaat in de gemeente. Dat doet ze onder meer door te organiseren van excursies en uitstapjes, en door het ritsch meebekeren over rantschijke plannen en ontwikkelingen waarde Natuur en Milieu in het gebied zijn. Daarnaast zijn leden actief met inzetten van wilgen, onderhoud van kloropanen, opruimen van zuiverings- en ontzorgen van de bodem en plantensystemen. Om vooral voor kinderen natuuractiviteiten te organiseren wordt samenwerk met natuurbedrijf 'Grunderij' heel leuk.

Vereniging Natuur en Milieu

Zijn 2000 inwoners van Mieuw bij Duurstede zijn het van de Vereniging Natuur en Milieu, twintig afdeling van het landelijk VNM. De vereniging wil bijdragen aan de bescherming en ontwikkeling van de natuur, het landschap en een gezond leefklimaat in de gemeente. Dat doet ze onder meer door te organiseren van excursies en uitstapjes, en door het ritsch meebekeren over rantschijke plannen en ontwikkelingen waarde Natuur en Milieu in het gebied zijn. Daarnaast zijn leden actief met inzetten van wilgen, onderhoud van kloropanen, opruimen van zuiverings- en ontzorgen van de bodem en plantensystemen. Om vooral voor kinderen natuuractiviteiten te organiseren wordt samenwerk met natuurbedrijf 'Grunderij' heel leuk.

De werkgroep Natuurbeleid richt zich op overleg met overheden en beleidsbedrijven. De werkgroep is actief op zelf projecten. Zo is in het verleden een plan gemaakt om het Vlnghofaren langs de Kromme Rijn op te ruimen en een natuurgebied. Samen met het Utrechts Landschap is dat plan uitgewerkt.